

מסעי חי"ח שיחה א'

"ישננו" "הוקרנו" "חששת את ראשך" מרמזים לג' המסעות הראשונים. המסעות קאי על ירידת הנשמה למטה, שהיא צורך עליה - "הוליכו לרפאותו". שגם בחטאים שאדם עושה מעצמו הנה לאחר התשובה אפשר לראות שגם החטא גופא הוא "לרפאותו" בשביל העליה שבא עי"ז.

ברש"י: ("ור' תנחומא דרש בו דרשה אחרת) משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו כיון שהיו חוזרים וכו' כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשך וכו'".

צריך להבין היכן מוצאים ג' ענינים אלו ("ישננו וכו'") בנמשל? ומדוע "ישננו" ו"הוקרנו" הם בלשון רבים, משא"כ "חששת את ראשך" הוא בלשון יחיד שקאי רק הבן?

והביאור: ג' הענינים "ישננו" "הוקרנו" "חששת את ראשך" מרמזים לג' המסעות הראשונים, (א) מרעמסס לסוכות - שנסעו מסוכות "ביום השני שהרי בראשון נסעו מרעמסס לסוכות (רש"י)", ונמצא שבסוכות ישנו לילה אחד - "ישננו". (ב) מסוכות לאיתם - והחידוש במסע השני היה שאז ניתוספו ענני הכבוד "וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן" כו', שאז "הוקרנו" על ידי ענני הכבוד. (ג) מאיתם לפי החירות - ששם טענו בני ישראל "טוב לנו עבוד את מצרים ממותנו במדבר" - טענה שכלית שזהו "חששת את ראשך".

והנה, המסעות קאי על ירידת הנשמה למטה, שהירידה היא צורך עליה ולכן המשל הוא ש"הוליכו לרפאותו". ובענין הירידה למטה ישנו בחינת "ישננו" - שינה - העלם המורה על צמצום. "הוקרנו" - "שיתף בו מדת הרחמים" - גילוי אלוקות. "חששת את ראשך" - שכל הנה"ב כדי שיהיה שייך בחירה חפשית.

והנה החידוש הוא שגם בחטאים שאדם עושה מעצמו (נוסף על ההעלם בעולם שהוא מצד פעולת ה'), גם בהם אפשר להיות "כשהיו חוזרין", שלאחר התשובה והעליה אפשר לראות שגם החטא גופא הוא "לרפאותו" בשביל העליה שבא על ידי זה. וזהו שלאחר שאומר "חששת את ראשך" מוסיף רש"י "וכו'", שבזה מרמז לירידה שנעשה בבן המלך על ידי בחירתו החפשית, שנעשה חולה ממש ולא רק בבחינת "חששת את ראשך", שגם זה הוא חלק מ"הוליכו לרפאותו", וזה יתגלה לאחר התשובה - "כשהיו חוזרין" - שאז "זדונות נעשו לו כזכיות".